

19. 1. 2001

ID: 775

Rozhodnutí Nejvyššího soudu o neplatnosti voleb

Rozhodnutí Nejvyššího soudu o neplatnosti voleb je výjimečné a je omezeno jen na zcela zásadní porušení zákona, a to za okolností, kdy mohou mít takové zásadní důsledky.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu o neplatnosti voleb je výjimečné a je omezeno jen na zcela zásadní porušení zákona, a to za okolností, kdy mohou mít takové zásadní důsledky.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 8.12.2000, sp. zn.: 11 Zp 10/2000)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci o návrhu na neplatnost I. kola voleb do třetiny Senátu Parlamentu České republiky konaných dne 12. 11. 2000 ve volebním obvodu Náchod, tak, že návrh zamítl.

Z odůvodnění :

Podáním doručeným Nejvyššímu soudu dne 21. 11. 2000 se navrhovatel domáhal vydání rozhodnutí o neplatnosti senátních voleb ve volebním obvodu Náchod konaných dne 12. 11. 2000. Podle tvrzení navrhovatele jde o tyto problémy:

1. Volební zákon č. [247/1995](#) Sb. je v rozporu s Ústavou ČR zejména s čl. 4 a čl. 5 Ústavy, protože nezaručuje volnou soutěž politických stran respektujících základní demokratické principy. V zákoně nejsou stanovena rovná práva a pravidla volební kampaně pro všechny politické subjekty a nezávislé kandidáty. V zákoně není stanovena možnost kontroly volebních výsledků kromě okrskových volebních komisí. Politické strany a nezávislí kandidáti nemají možnost zkontrolovat výsledky voleb ve volebních obvodech, volebních krajích a celostátní výsledky voleb v termínech pro soudní přezkum. O výsledku voleb rozhodují úředníci Ministerstva vnitra, okresních úřadů a Českého statistického úřadu.

2. Při volební kampani a volbách dne 12. 11. 2000 byly porušeny následující ustanovení § 16 zákona č. [247/1995](#) Sb.:

§ 16 odst. 1) zákona - ve všech městech a obcích byly starosty vyhrazeny plochy pro vylepení volebních plakátů, byly však využívány parlamentními stranami zejména ODS a KSČM. Národně demokratické straně nebyly příslušnými obcemi vylepeny plakáty přesto, že si výlep zaplatila v Broumově, Polici nad Metují, Velkém Poříčí, Náchodě a Jaroměři. V celém volebním obvodě nebyla splněna zásada rovnosti politických stran a kandidátů ve většině obcí.

§ 16 odst. 2) zákona - v celém volebním obvodě neprobíhala volební kampaň čestně a poctivě.

§ 16 odst. 6) zákona - volební agitace ODS a KSČM probíhala v den voleb dne 12. 11. 2000 ve 12-13 hodin v přímém přenosu TV NOVA v objektech, kde byly umístěny volební místnosti, tedy ve školách, obecních úřadech a dalších veřejných budovách, protože všude tam byly televizní přijímače (dá se

odhadnout na stovky možná tisíce) a v bezprostředním okolí volebních místností se dá odhadnout počet televizních přijímačů na desítky tisíc. Takto byla v průběhu hlasování porušena Ústava ČR a nebyla zaručena volná soutěž politických stran a ovlivňována podle sledovanosti pořadu velká skupina voličů.

Na výzvu Nejvyššího soudu ke konkretizaci námitek a navržení důkazů Národně demokratická strana podáním, které došlo Nejvyššímu soudu dne 4. 12. 2000, návrh na rozhodnutí o neplatnosti voleb doplnila. V doplnění se uvádí, že NDS objednala výrobu a vylepení plakátů u reklamní agentury Publicum, a. s., která následně objednala vylepení plakátů v příslušných městech a obcích. Objednávky jsou k dispozici na příslušných obecních a místních úřadech, případně pověřených organizacích a kopie u agentury Publicum, a. s.

Národně demokratická strana při volební kampani zjistila dne 29. 10. 2000 při společenském setkání v Náchodě, že její plakáty nejsou vylepeny na všech plakátovacích plochách, ale jen na několika místech. Dne 30. 10. 2000 při rozdávání letáků v Broumově tato strana zjistila, že její plakáty nejsou vylepeny. Téhož dne stejné zjištění učinila i v Polici nad Metují. Dne 31. 10. 2000 Národně demokratická strana zjistila, že její plakáty nejsou v Náchodě vylepeny na všech plakátovacích plochách, ale pouze na několika místech. Národně demokratická strana dále zjistila 3. 11. 2000, že plakáty nejsou vylepeny v České Skalici, až 5. 11. 2000 byly vylepeny plakáty na náměstí a dále na plakátovacích plochách podél hlavní silnice na Jaroměř. Zjistila dále, že 5. 11. 2000 v Jaroměři její plakáty nejsou vylepeny na plochách ve správě technických služeb města, kromě dvou plakátů na volných plochách na náměstí před Městským úřadem. Dne 6. 11. 2000 Národně demokratická strana zjistila, že v Náchodě její plakáty nejsou vylepeny na všech plakátovacích plochách, ale pouze na několika místech a v ten samý den ve Velkém Poříčí, že plakáty strany nejsou vylepeny. Tato skutečnost byla oznámena starostovi, který u úředníků zjistil, že objednávka a plakáty byly někde odloženy (neznámo kam). Starostovi bylo předáno asi 15 nových plakátů osobně. Dne 7. 11. 2000 Národně demokratická strana dále zjistila v Polici nad Metují, že plakáty NDS nejsou na všech plakátovacích plochách vylepeny, ale pouze na několika místech. Tato skutečnost byla oznámena starostovi, který sdělil, že nemůže všude zajistit vylepení pro nedostatek plochy na městských plakátovacích plochách. Národně demokratická strana zjistila, že plakáty ODS a KSČM jsou vylepeny. Dále téhož dne zjistila v Broumově, že její plakáty nejsou vylepeny na všech plakátovacích plochách, ale pouze na několika místech. Skutečnost byla oznámena zástupci starosty přesto, že budova městského úřadu byla uzavřena a vstup umožnila až Městská policie. Zástupci starosty bylo předáno asi 10 nových plakátů. V té době na Gymnáziu v B. probíhalo setkání zástupců ODS se studenty za účasti pana poslance Tlustého. Dne 8. 11. 2000 zjistila Národně demokratická strana v Jaroměři, že její plakáty nejsou vylepeny na veřejných plochách ve správě technických služeb. Tato skutečnost byla oznámena tajemníkovi úřadu v Jaroměři.

Volební obvod Náchod má cca 112 706 obyvatel a ve jmenovaných městech je cca 60 855 obyvatel, to znamená cca 54 %.

Národně demokratická strana dále zjistila, že téměř na všech obecních veřejných plakátovacích plochách byly ve volebním obvodu č. 47 - Náchod pro volby do Senátu od září 2000 do voleb vylepeny plakáty ODS, ČSSD, KSČM a Čtyřkoalice.

Národně demokratická strana doplňuje podání ze dne 20. 11. 2000 o návrh, aby Nejvyšší soud ČR rozhodl, zda byl porušen zákon o volbách § 16 odst. 1), 2) a 6).

Nejvyšší soud, jehož příslušnost k řízení je založena ustanovením § 88 odst. 2 zákona č. [247/1995](#) Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon), dospěl k závěru, že návrh je nutno zamítnout.

Pokud jde o volby do Senátu Parlamentu České republiky, pak podle § 87 odst. 2 zákona platí, že podáním návrhu se může domáhat ochrany u soudu podle zvláštního předpisu (tímto předpisem je

ustanovení § 200n odst. 4 o. s. ř.) mimo jiné politická strana, jejíž přihláška k registraci ve volebním obvodu byla pro volby do Senátu zaregistrována. Návrh je třeba podat nejpozději deset dnů po vyhlášení výsledků voleb Státní volební komisí. Podle § 200n odst. 4 o. s. ř. Nejvyšší soud rozhodne o návrhu bez jednání usnesením do dvaceti dnů. Usnesení soudu nabývá právní moci dnem vyvěšení na úřední desce soudu.

Ve městě Náchod - volební obvod č. 47 byl senátor do třetiny Senátu Parlamentu České republiky ve volbách konaných tohoto roku volen. Výsledky I. kola voleb do třetiny Senátu Parlamentu České republiky konaných dne 12. 11. 2000 vyhlásila Státní volební komise dne 14. 11. 2000.

Podle zprávy Okresního úřadu v Náchodě ze dne 23. 11. 2000 byla přihláška k registraci Národně demokratické strany (kandidát Ing. E. K., věk 52 let, povolání stavitel) ve volebním obvodu č. 47 zaregistrována pro volby do Senátu Parlamentu České republiky.

Nejvyšší soud tedy především zjistil, že navrhovatel je osobou oprávněnou domáhat se zákonem stanoveným postupem soudního přezkumu dodržování příslušných ustanovení volebního zákona v případě voleb konaných tohoto roku do Senátu Parlamentu České republiky. Návrh byl podán v zákonem stanovené lhůtě.

Nejvyšší soud tedy návrh věcně přezkoumal.

K návrhu se vyjádřil jako odpůrce Okresní úřad v Náchodě. Především uvedl, že pokud se Národně demokratická strana domnívá, že volební zákon nezaručuje volnou soutěž politických stran, respektujících základní demokratické principy, mohla své stanovisko uplatnit u Ústavního soudu již dříve, ale ne teprve po vyhlášení výsledků voleb do Senátu ve volebním obvodu č. 47 - Náchod, které pro jejího kandidáta nedopadly příznivě.

Pokud jde o odůvodnění návrhu týkajícího se výlepu volebních plakátů, to podle názoru Okresního úřadu v Náchodě neodpovídá skutečnosti. V naprosté většině měst a obcí starosta plochy pro výlep volebních plakátů nevyhradil. Zákon mu takovou povinnost ani neukládá. Zákon v § 16 odst. 1 pouze umožňuje takové plochy vyhradit, ale pak musí možnost jejich využívání odpovídat zásadě rovnosti volebních stran, resp. kandidátů. Výlepová služba v městech i obcích na veřejné plakátovací plochy vylepila takové množství plakátů, jaké příslušná volební strana dodala a za které uhradila stanovený poplatek. Pokud má Národně demokratická strana připomínky a tvrdí, že nebyly vylepeny plakáty přesto, že si výlep zaplatila, musí jednat přímo s konkrétní výlepovou službou.

K námitce, že v celém volebním obvodu nebyla vedena volební kampaň čestně a poctivě, Okresní úřad v Náchodě uvádí, že se jedná pouze o volební apel stranám, v zákoně nejsou stanovena přesná pravidla ani postih za jejich porušení. Nikdo si na porušování nějakých pravidel v tomto směru nestěžoval. K námitce, že v den voleb probíhala volební agitace ODS a KSČM v přímém přenosu v TV NOVA odpůrce připomíná, že zákon v § 16 odst. 5 a odst. 7 zakazuje zveřejňování předvolebních a volebních přezkumů, přičemž za tento přestupek jsou určeny pokuty. Program v TV NOVA zřejmě tato pravidla neporušoval. V programu v TV NOVA byla pravděpodobně beseda, která je pravidelným programem televize a nelze ji považovat za přímou volební agitaci v objektu, kde je volební místnost ve smyslu § 16 odst. 6 zákona. Určitě se nemluvilo o konkrétních kandidátech ve volebním obvodu č. 47 - Náchod.

Nejvyšší soud k bodu 1) návrhu uvádí, že Nejvyšší soud v řízení o volebních stížnostech neposuzuje obecně otázku ústavnosti volebního zákona. Pokud jde o námitku v bodu 2) návrhu týkající se volební agitace ODS a KSČM v televizním vysílání TV NOVA dne 12. 11. 2000 mezi 12.00 a 13.00 hod. s tím, že je v rozporu s ustanovením § 16 odst. 6 zákona, neboť v budovách, kde jsou volební místnosti, všude byly televizní přijímače, je to námitka zcela nekonkrétní, již nelze v řízení o návrhu na neplatnost voleb přezkoumat. Není ani patrné, zda má navrhovatel na mysli to, že v té době měly být přijímače umístěné ve školách, obecních úřadech a dalších veřejných budovách zapnuty a umístěny na místech, kde je mohli voliči sledovat. V takovém případě by ovšem mělo být zřejmé o jaké konkrétní volební místnosti ve volebním obvodu č. 47 jde.

Nejvyšší soud se proto soustředil na námitky ohledně porušení ustanovení §16 odst. 1 zákona týkající se vylepení volebních plakátů. Podle tohoto ustanovení pro volební kampaň může starosta vyhradit plochu pro vylepení volebních plakátů, a to 16 dnů přede dnem voleb. Možnost jejího

využívání musí odpovídat zásadě rovnosti kandidujících politických stran a koalic, popř. kandidátů při volbách do senátu.

Nejvyšší soud vyžádal od starostů, příp. místostarostů měst Broumova, Police nad Metují, Velkého Poříčí, Náchoda a Jaroměře podrobnou zprávu o tom, jakým způsobem bylo zajišťováno uskutečnění zásad uvedených v ustanovení § 16 odst. 1 zákona, zejména konkrétně ve vztahu k vylepení plakátů Národně demokratické strany. Současně byli starostové, popř. místostarostové požádáni, aby uvedli, kteří pracovníci, popř. které organizace, byli výlepem plakátů pověřeni a aby byla Nejvyššímu soudu zaslána vyjádření těchto osob, či organizací.

Místostarosta města Náchoda sdělil, že v souladu s citovaným ustanovením zákona starosta dne 11. 10. 2000 vyhradil plochy k vylepení plakátů. Tuto skutečnost oznámil zmocněncům volebních stran. Na Karlově náměstí v Náchodě bylo umístěno 13 betonových sloupů označených čísly volebních stran, na které si všechny strany mohly dát zdarma své plakáty. Mimo to mohl kdokoli objednat výlep u příspěvkové organizace Kino Vesmír. Podle sdělení ředitele této organizace pana D. u něho NDS nic neobjednala. Na městský úřad žádná žádost od NDS, pokud jde o plakáty, nepřišla.

Místostarosta města Broumova sdělil, že podle vyjádření, které je také připojeno k této zprávě, paní Dagmar Berkové, samostatné referentky odboru MHD, byl výlep plakátů pro Národně demokratickou stranu objednan firmou R., a to v počtu pěti kusů. Výlep byl pracovníkem odboru proveden dne 31. 10. 2000 na dobu sedm dní. Jelikož je ve městě 15 výlepových ploch, byly plakáty vylepeny na frekventovaných místech, jako je autobusové nádraží, vjezd do města, sídliště apod. Pracovník odboru MHD zkontroloval vylepení plakátů a zjištěné údaje předložil agentuře, která je objednala. V době výlepu volebních plakátů docházelo k jejich ničení, čemuž se však ze strany města nedá zabránit. V úterý 7. listopadu 2000 v 15.30 navštívil Městský úřad Broumov kandidát pan K., který vznesl připomínku na výlep plakátů. Při dalším rozhovoru však přiznal, že neví, kdo objednával službu, ani kolik plakátů mělo být vylepeno. Závěrem místostarosta zdůrazňuje, že všech pět plakátů Národně demokratické strany řádně v termínu vylepili, bohužel při poškození je neměli čím nahradit. Vedle vyjádření vedoucí odboru MHD byla ke zprávě místostarosty připojena i objednávka výlepu plakátů agentury R., ze které vyplývá, že bylo dodáno pět plakátů k vylepení.

Místostarosta města Jaroměře zajistil, že Nejvyššímu soudu byl zaslán dopis Technických služeb města Jaroměře, ze kterého vyplývá, že plakáty Národně demokratické strany byly dovezeny do technických služeb panem G. P. v počtu 15 kusů dne 30. 10. 2000 po 15.00 hod. Protože výlepový den v Jaroměři je úterý, byly tyto plakáty vylepeny 1. 11. 2000 v 9.00 hod. na ploché desky v katastru Jaroměř, a dále na nainstalované betonové trouby, které sloužily pro volební kampaň. Výlep organizovali pracovníci technických služeb, kteří prohlašují, že plakáty byly vylepeny, což lze dokumentovat ještě v době poslání dopisu na betonových rourách, které jsou uloženy v areálu technických služeb. Ředitel technických služeb se také telefonicky spojil s panem G. P., který potvrdil po kontrole, že je vše v pořádku a plakáty byly vylepeny. Ke zprávě jsou přiloženy stvrzenky o zaplacení výlepu.

Místostarostka města Police nad Metují sdělila, že pan J. Š., zajišťující výlepovou službu ve městě od Národně demokratické strany objednávku výlepu ani poplatek neobdržel. V předvolebním období řešil spontánní výlep, který vyhláška města nepovoluje. Ke zprávě místostarostky je připojena kopie vyhlášky o volbách vydaná starostou města Police nad Metují a prohlášení pana J. Š. Z vyhlášky je patrné, že starosta vyhradil pro výlep volebních plakátů stávající výlepové plochy města Police nad Metují, přičemž vylepování volebních plakátů se provádí prostřednictvím firmy P. Podle vyjádření pana J. Š. Národně demokratická strana mu žádné plakáty k výlepu nepředala a výlep nezaplatila. Bylo však zjištěno, že došlo k přelepení plakátem Národně demokratické strany plakátů jiných stran, zejména ODS a KSČM v rozporu s vyhláškou starosty. Neoprávněně vylepené plakáty této strany byly odstraňovány a případ byl ohlášen Městské policii.

Starosta obce Velké Poříčí uvedl ve své zprávě, že evidenci o výlepu plakátů vedou jen u těch organizací, které výlep účtují. Plakáty pana K. někdo doručil ve čtvrtek 2. 11. 2000 odpoledne. Jelikož výlep toho dne byl již uskutečněn dopoledne před doručení plakátů Národně demokratické strany k jejich vylepení proto a pro další zaneprázdnění pracovníků obecního úřadu došlo až 6. 11.

2000 odpoledne, kdy byly vylepovány i plakáty jiných stran. V té době je také navštívil pan K. a stěžoval si, že plakáty nejsou vylepeny.

Dále Nejvyšší soud opatřil podrobné výsledky hlasování v I. kole voleb v celém volebním obvodu Náchod ve městech a obcích, na které poukazoval návrh, s tím, že postupem jejich orgánů v nich došlo k porušení § 16 odst. 1 zákona, jakož i výsledky v jednotlivých okrscích spadajících do těchto míst.

Nejvyšší soud na základě uvedených zpráv zjistil, že v této věci nebylo prokázáno, že by postupem starostů měst a obcí, resp. jimi pověřených orgánů, které ve svém návrhu uvádí Národně demokratická strana, došlo k porušení ustanovení § 16 odst. 1 zákona. Ostatně návrh ani jeho doplnění neobsahují v tomto směru žádné konkrétní výtky vůči starostům. Pokud by mohlo dojít k tomu, že by nebyly respektovány požadavky na objednávky výlepu volebních plakátů této strany v jednotlivých případech a tím narušena rovnost podmínek volební agitace zřejmě by k tomu mohlo dojít jen ne zcela důsledným postupem organizací, které výlep zajišťovaly, popř. i postupem agentury, kterou pověřila NDS touto službou související s její volební agitací.

Rovněž v řízení o návrhu na neplatnost voleb podle § 200n o. s. ř. platí zásady, vyjádřené v ustanovení § 120 odst. 1, 3 o. s. ř., podle nichž jsou účastníci povinni označit důkazy k prokázání svých tvrzení. Soud rozhoduje, které z navrhovaných důkazů provede. Soud může provést jiné než účastníky navržené důkazy v případech, kdy potřeba jejich provedení ke zjištění skutkového stavu vyšla v řízení najevo. Neoznačí-li účastníci řízení důkazy potřebné k prokázání svých tvrzení, vychází soud při zjišťování skutkového stavu z důkazů, které byly provedeny. Z toho v podstatě vyplývá, že účastník má tedy povinnost tvrzení a povinnost důkazní.

Pro úplnost úvah o prokazování skutkového stavu v této věci je třeba dodat, že volební zákon, jakož i občanský soudní řád předpokládají pouze rozhodnutí, kterým Nejvyšší soud buď návrh zamítne, anebo vysloví usnesením, že volby jsou neplatné. Jiné rozhodnutí učinit soud o návrhu nemůže. Rozhodnutí o neplatnosti voleb je velmi významným rozhodnutím, kterým může být zasahováno do průběhu voleb a tím do aktivních a pasivních volebních práv občanů, zajištěných Ústavou. Významu tohoto rozhodnutí také odpovídá zákonná úprava ustanovení § 87 odst. 2 zákona, jímž je právo na soudní přezkoumání platnosti voleb konkretizováno tak, že návrh na neplatnost voleb může podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledky voleb. S ohledem na toto ustanovení vymezující jednoznačné důvody návrhu je zřejmé, že rozhodnutí Nejvyššího soudu o neplatnosti voleb bude výjimečné a že bude omezeno jen na zcela zásadní porušení zákona, a to za okolností, kdy mohou mít takové zásadní důsledky.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na odměnu při opětném prodeji originálu uměleckého díla](#)
- [Styk nezletilého s prarodiči \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zástavní právo a směnka, insolvence](#)
- [Incidenční spory, propadnutí věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oddlužení, poučovací povinnost soudu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Úpadek a směnka](#)
- [Insolvenční řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Insolvence \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Nemajetková újma \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Soudní poplatek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)